

Opracowała Maja Kowalska¹

Przegląd ważniejszych wydarzeń² (12 lutego–15 marca 2013)

19.02. Minister stanu w Ministerstwie Górnictwa Etiopii Tewodros Gebregziabher oraz dyrektor generalny Służby Geologicznej Etiopii Masresha Gebreselassie złożyli wizytę w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie. Rozmowy dotyczyły możliwości współpracy instytutu oraz jego partnerów z etiopskimi instytucjami geologicznymi, przede wszystkim w zakresie wsparcia etiopskiej służby geologicznej we wdrażaniu nowoczesnych metod poszukiwań i w określaniu zasobów surowców naturalnych. Podczas spotkania podpisano porozumienie o współpracy służb geologicznych obu krajów, która ma obejmować nowoczesną kartografię geologiczną, geochemiczną i hydrogeologiczną, poszukiwanie złóż surowców mineralnych z wykorzystaniem metod kartografii metalogenicznej, ocenę zasobów, monitoring i ochronę wód podziemnych, ochronę środowiska i zasobów, zwłaszcza w odniesieniu do rzemieślniczej eksploatacji złota i innych bogactw naturalnych, geozagrożenia, nowoczesne techniki w geoinformacji, przygotowywanie geologicznych pakietów informacyjnych dla inwestorów, datowanie minerałów i skał oraz geochronologię izotopową, szkolenia i podniesienie kwalifikacji kadry administracji geologicznej, zwiększenie potencjału i roli laboratorium chemicznego oraz analizę basenów osadowych jako potencjalnych struktur ropo-, gazo- i węglonośnych.

20.02. Po pierwszym czytaniu w Sejmie projekt nowelizacji prawa wodnego skierowano do dalszych prac w sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Do najważniejszych zmian należy uzupełnienie definicji prawnych wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz z pozostałych dyrektyw dotyczących gospodarki wodnej, jak również doprecyzowanie sposobu dokumentowania planowania w gospodarowaniu wodami. Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza mają być przyjmowane w formie rozporządzenia Rady Ministrów. Zakładane jest także wprowadzenie dokumentu zwanego planem utrzymania wód. W nowelizacji ustawy określono też ramy prawne umożliwiające pełną koordynację działań przeciwpowodziowych z osiąganiem celów środowiskowych dotyczących jednolitych części wód oraz ochrony przyrody. Zgodnie z projektem gminy odpowie-

dzialne za aglomerację wodno-ściekową powinny co dwa lata przeprowadzać przegląd ich obszarów i granic, a w razie potrzeby będą mogły dokonać stosownych zmian. Pozwoli to na systematyczne dostosowywanie obszarów i inwestycji do rzeczywistych potrzeb. W nowej ustawie wprowadzone zostanie również pojęcie gminy wiodącej, pełniącej funkcję koordynującą w aglomeracji.

26.02. W Berlinie niemiecka minister środowiska, ochrony przyrody i bezpieczeństwa reaktorów Barbara Hendricks, francuski minister ekologii, zrównoważonego rozwoju i energii Philippe Martin i polski minister środowiska Maciej Grabowski wymienili poglądy na temat międzynarodowej i europejskiej polityki klimatycznej. Dyskusja koncentrowała się wokół przyszłego globalnego porozumienia w sprawie redukcji emisji gazów cieplarnianych. Ma ono zostać podpisane na szczycie klimatycznym COP21 w Paryżu w 2015 r. Omówiono także propozycje Komisji Europejskiej w sprawie polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r. Spotkanie odbyło się w ramach Trójkąta Weimarskiego, czyli organizacji powołanej w 1991 r. przez ministrów spraw zagranicznych Niemiec, Francji i Polski w celu rozwoju współpracy między tymi państwami.

26.02. W Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie odbyła się konferencja pod nazwą „Dla społeczeństwa – redukcja ryzyka klęsk żywiołowych. Naukowe i praktyczne rozwiązania w regionach”, adresowana do specjalistów z różnych dyscyplin zajmujących się szeroko pojętymi studiami minimalizacji skutków zagrożeń naturalnych i klęsk żywiołowych, uwzględniających aspekt przyrodniczo-społeczny. Spotkanie zorganizowały Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

28.02. Prezydent Bronisław Komorowski wręczył akty nominacyjne 24 nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Nominowani profesorowie specjalizują się m.in. w naukach chemicznych, medycznych, fizycznych, ekonomicznych i biologicznych i są to przedstawiciele zarówno polskich, jak i zagranicznych instytucji – uczelni, instytutów, centrów badawczych. Wśród nich znaleźli się m.in. Witold Alexandrowicz z Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie,

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

² Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

Marek Michalik z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i Stanisław Pogorzelski z Uniwersytetu Gdańskiego, którzy otrzymali z rąk prezydenta nominacje na profesora nauk o Ziemi.

28.02. W Warszawie minister środowiska Maciej Grabowski i prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) Małgorzata Skucha podpisali „Porozumienie w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE” ustanowionego na lata 2014–2020. Całkowity budżet programu LIFE na poziomie Unii Europejskiej na lata 2014–2020 wynosi ponad 3,4 mld EUR. Środki te zostaną rozdzielone w ramach dwóch podprogramów: „Działania na rzecz środowiska”, w którym wsparcie uzyskają przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i efektywnym gospodarowaniem zasobami, przyrodą i różnorodnością biologiczną oraz zarządzaniem i informacją w zakresie środowiska, oraz „Działania na rzecz klimatu”, w którym wspierane będą inicjatywy dotyczące łagodzenia skutków zmian klimatu i dostosowania się do nich oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu. Beneficjentami programu, podobnie jak w latach poprzednich, mogą być podmioty zarejestrowane na obszarze UE. Funkcję krajowego punktu kontaktowego dla programu LIFE będzie pełnił NFOŚiGW. Zgodnie ze wstępnym harmonogramem Komisji Europejskiej pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie rozpocznie się w drugim kwartale 2014 r. Przedsięwzięcia prowadzone przez beneficjentów z Polski oprócz wsparcia finansowego z programu LIFE będą mogły uzyskać dodatkowe środki z NFOŚiGW. Szczegółowe informacje dotyczące zasad przygotowania wniosków będą publikowane na stronie internetowej NFOŚiGW: <http://www.nfosigw.gov.pl/srodki-zagraniczne/instrumenty-finansowy-life/projekty-zintegrowane-life>.

10–14.03. W Bonn odbyła się konferencja Narodów Zjednoczonych dotycząca zmian klimatycznych. Jednym z ważniejszych wydarzeń była sesja negocjacyjna, w której uczestniczyli przedstawiciele stron konwencji klimatycznej (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC). W sesji udział wzięło ponad 1200 uczestników. Omawiano kwestie związane z nowym globalnym porozumieniem klimatycznym oraz z działaniami w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, które należy podjąć przed 2020 r. Przedmiotem posiedzenia był także plan prac na 2014 r. oraz stan przygotowań do kolejnego szczytu klimatycznego COP20, który odbędzie się w Peru, w Limie, w grudniu tego roku. Nowa umowa klimatyczna ma zostać przyjęta w 2015 r. w Paryżu, podczas COP21. Porozumienie wejdzie w życie w 2020 r. i po raz pierwszy w historii zobowiązaniami zostaną objęte wszystkie strony konwencji klimatycznej. Polska prezydencja będzie trwała jeszcze do grudnia tego roku, do rozpoczęcia COP20 w Limie. W sesji negocjacyjnej w Bonn uczestniczył m.in. Marcin Korolec, sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, pełnomocnik rządu ds. polityki klimatycznej. Jako prezydent COP19/CMP9 przewodniczył posiedzeniu Sekretariatu Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu, najważniejszego organu konwencji klimatycznej, poprowadził także konsultacje pre-

zydencyjne ze stronami konwencji w sprawie planowanych na czerwiec ministerialnych spotkań.

11.03. Rząd przyjął projekt nowelizacji ustawy „Prawo geologiczne i górnicze” i projekt ustawy o specjalnym podatku od wydobycia węglowodorów oraz propozycje zmian w kilku innych powiązanych z nimi ustawach. Celem planowanych zmian jest przyspieszenie i ułatwienie prac poszukiwawczych, rozpoznawczych i wydobywczych z jednoczesnym poszanowaniem środowiska naturalnego. Nowe przepisy mają wejść w życie po trzech miesiącach od daty ich publikacji w Dzienniku Ustaw, z wyjątkiem regulacji, które zaczną obowiązywać w innych terminach. W znowelizowanym prawie przewidziano tylko jedną łączną koncesję – na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów ze złoża – która zastąpi trzy osobne istniejące obecnie. Ma być ona przyznawana w postępowaniu przetargowym prowadzonym z urzędu, jednak od reguły tej możliwe będą odstępstwa. Koncesja będzie udzielana na okres nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 30 lat. Znowelizowana ustawa umożliwi przedsiębiorcom stopniowe dokumentowanie złóż. W praktyce rozwiązanie to pozwala na rozpoczęcie wydobycia węglowodorów już w trakcie trwania fazy poszukiwania i rozpoznawania po udokumentowaniu części złoża i na jednoczesne prowadzenie dalszych prac poszukiwawczych i rozpoznawczych w pozostałej części złoża objętej koncesją, jednak nie dłużej niż do zakończenia fazy poszukiwania i rozpoznawania. Możliwe będzie też wykonywanie badań geofizycznych na podstawie zgłoszenia, co wpłynie na zwiększenie konkurencyjności firm specjalizujących się w takich badaniach, a także sprawi, że wzrośnie liczba podmiotów wykonujących badania geofizyczne oraz dostępność do podstawowej informacji geologicznej. W nowych przepisach uregulowano również zasady przekazywania państwowej służbie geologicznej danych oraz próbek geologicznych i wyników ich badań. Zaplanowano zastąpienie dwóch dotychczasowych dokumentacji (czyli geologicznej złoża węglowodorów i projektu zagospodarowania złoża) jedną: geologiczno-inwestycyjną dokumentacją złoża węglowodorów. Przewidziano ułatwienia w uzyskiwaniu decyzji środowiskowych przez przedsiębiorców. Będzie je można otrzymać jeszcze przed decyzją o rozpoczęciu wierceń (planu ruchu zakładu górniczego). W celu należytego zabezpieczenia uprawnień Skarbu Państwa jako właściciela złóż przewidziano zwiększenie kompetencji kontrolnych organów nadzoru górniczego oraz inspekcji ochrony środowiska. Zrezygnowano z powołania Narodowego Operatora Kopalni Energetycznych (NOKE). Zaplanowano także intensywniejszy nadzór geologiczny nad poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węglowodorów, w tym monitorowanie przez ministra środowiska wykonywania koncesji. W przepisach wprowadzono też nowy podział wpływów z opłaty eksploatacyjnej za wydobywanie węglowodorów. Oprócz gmin i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej beneficjentami tych środków będą również powiaty i województwa. Przewidziano podwyższenie stawek opłaty za eksploatację węglowodorów, a w przypadku tzw. złóż marginalnych utrzymane zostaną stawki dotychczasowe.

13–14.03. Na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się III Konferencja Młodych Naukowców z Okazji Światowego Dnia Wody, który obchodzony jest corocznie w dniu 22 marca. Problematyka sesji referatowych i posterowych dotyczyła biologii i ekologii organizmów wodnych, technologii oczyszczania wody i ścieków, zarządzania zasobami wodnymi i ich ochrony, fizycznych i chemicznych właściwości wód i osadów, zanieczyszczenia wód i toksyczności, a także hydrologii i hydrogeologii.

13–14.03. W Ministerstwie Środowiska w Warszawie odbyły się polsko-francuskie warsztaty zorganizowane w ramach działań krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju. Spotkanie poświęcono przygotowaniom nowej perspektywy finansowej na lata 2014–2020, jak również konieczności uwzględnienia działań związanych z adaptacją do zmian klimatu w krajowych i regionalnych programach operacyjnych. W rozmowach wzięli udział przedstawiciele zarówno polskiej, jak i francuskiej administracji rządowej i samorządowej oraz Komisji Europejskiej i Ambasady Francji w Polsce. Organizatorami warsztatów byli Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i Ministerstwo Środowiska we współpracy z francuskim Ministerstwem Ekologii, Zrównoważonego Rozwoju i Energii, a także z Dyrekcją Generalną ds. Zmian Klimatu Komisji Europejskiej.

14–15.03. Na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego (WG UW) odbyło się wydarzenie edukacyjne pod nazwą „Łup w łupkach”, które było adresowane do studentów geologii oraz innych kierunków studiów. Wydarzenie podzielono na dwie części, w ramach których odbyły się wykłady i zajęcia warsztatowe. W części interdyscyplinarnej mogli wziąć udział wszyscy studenci, którzy chcieli się zapoznać z informacjami z zakresu geologii, ekonomii i prawa wprowadzającymi w świat węglowodorów, natomiast część specjalistyczna była przeznaczona dla studentów co najmniej trzeciego roku na kierunku geologia, geofizyka, wiertnictwo lub górnictwo i przekazywano na niej informacje fachowe z zakresu geologii, technologii poszukiwań oraz prawa i ekonomii, potrzebne w zawodzie geologa. Spotkaniu towarzyszyła wystawa przedsiębiorstw i instytucji zaangażowanych w rodzący się przemysł gazu z łupków, dzięki czemu uczestnicy mieli możliwość nawiązania kontaktów i zapoznania się z perspektywami kariery w sektorze naftowo-gazowym oraz z wymaganiami potencjalnych pracodawców. Celem wydarzenia „Łup w łupkach” było zainteresowanie uczestników międzynarodowym przemysłem naftowym, w szczególności poszukiwaniami gazu z łupków, i przedstawienie tej tematyki z punktu widzenia różnych profesji (geologów, prawników, ekonomistów), jak również promocja WG UW oraz stworzenie warunków sprzyjających współpracy uczelni wyższych, biznesu i instytucji publicznych.